

Тема: Культура українських земель у другій половині XIV — XV ст.

Мета: ознайомити учнів з розвитком духовної культури українських земель другої половини XIV -XV ст.; розвивати вміння аналізувати матеріал; удосконалювати вміння складати схеми й працювати за ними, заповнювати порівнювальні таблиці, виховувати історичне мислення, інтерес до історії і культури, естетичні смаки.

Актуалізація опорних знань

1. Які основні риси культури Галицько-Волинського князівства? Чи була вона спадкоємницею культури Київської держави?
2. У чому особливості релігійної ситуації на українських землях у другій половині XIV—XV ст.?
3. Назвіть видатні архітектурні пам'ятки часів Київської держави та Галицько-Волинського князівства.

Вивчення нового матеріалу

У XIV—XV ст. на українських землях продовжувала розвиватися освіта, яка, спираючись на давньоруську традицію, активно запозичувала західноєвропейський досвід. У цей період вчителями залишалося духовенство, яке навчало дітей при церквах, монастирях, єпископських палатах. Заможні люди наймали дяків для домашнього навчання. Богослужебні книги (особливо «Псалтир» — книга релігійних пісень та молитов) використовувалися як підручники. Дітей навчали читання, письма і церковного співу. Подальшу освіту бажаючі здобували самостійно. Насамперед вивчали грецьку та латинську мови. Від XIV ст., за відсутності власних вищих навчальних закладів, українці активно починають здобувати освіту в європейських університетах: Краківському (упродовж XV—XVI ст. його закінчило 800 вихідців з українських земель), Паризькому, Падуанському, Болонському, Гейдельберзькому, Празькому та ін.

У цей період помітно активізувалася діяльність українських вчених на терені європейської культури. Найвизначнішим серед них вважався вчений-астроном (астролог), перший з відомих докторів медицини і філософії, ректор Болонського університету Юрій Котермак (Дрогобич) (бл.1450—1494 рр.). Він був автором першої української друкованої книги «Прогностична оцінка 1483 р.». Крім названої праці перу вченого належать сім трактатів. Ряд віршованих промов і послань до Папи Римського. Всі вони написані латиною, але незмінним залишався підпис: «Юрій з Дрогобича, русин».

«Прогностична оцінка поточного 1483 р.» — це невеличка книжечка обсягом 10 сторінок, що являє собою астрологічний прогноз на 1483 р.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/yOzYR-KnbGk>

Розвиток освіти

Юрій Дрогобич (Котермак, 1450—1494) був автором першої друкованої книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року» обсягом у десять сторінок, що являє собою астрологічний прогноз на 1483 р.; написав сім трактатів, ряд віршованих промов і послань до Папи Римського. Усі вони були написані латиною, але незмінним залишався підпис автора: «Юрій із Дрогобича, русин».

Освіта залишалася тісно пов'язаною з церквою.

Література та літописання

Зразки світської та церковної літератури другої половини XIV-XV ст.:

- 1) «Ізмарагд»(XIV-XV ст.) - давньоруський збірник повчань сталого складу, заснованого на християнській моралі.
- 2) Київський Псалтир (1397) - пергаментний рукопис великого формату на 229 аркушах. Містить псалми Давида, а також десять хвалебних пісень і молитов з інших книг Біблії.
- 3) «Четві-мінеї»(1489) - церковно-релігійні збірники, в яких «життя святих», перекази, повчання тощо розміщені по днях кожного місяця, відповідно до дати вшанування церквою того чи іншого святого.

Початок книгодрукування

Швайпольт Фіоль (1460-1526) - засновник слов'янського книговидавництва кириличним шрифтом. (Краків, Польща). 1491р. – «Октоїх», «Часослов», «Тріодь Пісна», «Тріодь Цвітна».

СВѢТЛОУ ПОУЧЕНІЮ

ГЛАГОЛЮ ТВОРИТИ ПРАВО СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ
ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ

СВѢТЛОУ ПОУЧЕНІЮ
ГЛАГОЛЮ ТВОРИТИ ПРАВО СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ
ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ
СЛОВО ТВОЕ ЧЛВЧЕ НАЗНАЧАЮЩЕ СЛОВО ТВОЕ

Містобудування та архітектура

Костел святого Миколая та Анни
(XVст.)(Рогатин, Івано-Франківська обл.)

Костел Святого Апостола Вартоломея (Внебовзяття
Пресвятої Діви Марії)(XVст.)(Дрогобич, Львівська обл.)

Свято-Покровська церква (1476)
(с. Сутківці, Хмельницька обл.)

Кафедральний костел святих Апостолів Петра і
Павла (1375) в Кам'янці-Подільському
(Хмельницька обл.)

Домашнє завдання:

- Опрацювати § 21. Записати основні досягнення в культурі.
- Повторити тему "Культура Русі-України в 9-13 ст".

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу

nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!